

عدد : ۴۴ (برنجی سنه) ۲۵ : رمضان ۱۳۱۷

جمعه

: ۱۴ کانون ثانی ۱۳۱۵

۲۶ کانون ثانی ۱۹۰۰ (برنجی جلد)

ادبیات ، فنون عسکریه و بحریه ،
وتاریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعہ و اکثیفہ لی فقراتدن
باحث مصور جریده در . هر نوع خصوصیات
ایچون غزته نك مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

ارتقا

(ارتقا) نك استانبول و طشره
ایچون ابر سنه نك آبوله سی ۳۲
غروشدرد . پوسته پولی مقبولدر .
صحائفی بالجله ارباب قلمه آچیقدر . هر الی قلم
طوتان یازده بیلیر . مرکزی باب عالی
جاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

استانبول ایچون نسخه سی : ۱۰ پاره یه در

شمذیلک جمعه کونلری نشر اولنور

طشره ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

غزل

سودم اوبت عشوه كرى ماه لقادر
لكن دل محزونمه هجرانى بلادر
خوبكرده اولور برنكهمله يوزى يارك
شايسه ديسه سوديچكم ورد حياذر
بن آغلايهيم كل دهنى كولسون، آچيلسون
كلزار محبتده كوزم ژاله نمادر
برجنبش ايله ايتدى دل زاريمى احيا
كيريكلرينه كيم ديدى كه تير قصادر
غنجه دير ايسه بلبرينه سهو لساندر
آهو دير ايسه كوزلرينه عين خطادر
كيم آغلاسون عالمده جلال آغلامسونده
تاووغدينى كوندن برى محروم صفادر
محمد جلال

آثار منشوره

تدقيقات ادبيه

۶

و...

وبن بوكون بوشفققرله پرشباب وامل
اولور ايكن متأثر واغبرار اور
صونارسىكر ونيچون سز بووولتره برال
بووولتره نه يه ال و بهار جان پرور
آچارمشمس اولان ارغوانلرى وينه
سورسه بونلك شاعر و برملون روح
ديكر و قرمىزى خوليايى باغچوان ديكينه
وهركلك ديكنى دستنى ايدر مجروح
بورصونه، وكوزل برشعر ايدر تشكىل
ووزنى، قافيهي هر زمان ايدر تبديل
وبواثر دى پول ورنلك اولورسه اينان
جهانده وارمى مثالى ووارد ذكرى
وديرميسك عجباً كيم يازان بوخوش اثرى
واوخ... برده قاداندر... واوخ! برده قادان!

و... استغفرالله... عفو ايدرسىكر،
خطا ايتدم، لسان، برخرقه، ياخود بر
كلهيه آليشميه كورسون، متصل اونى تكرار
ايدر دورور... «صنعت تكرير» ه مثال
اولمق ايچون شومنظومه غرايى (!) انشاد
ايدمك اولدم. حالا ديلجكرم، واولر
ايچنده دولاشمقدهدر... كندى كنديه :
« عجباً قاج ونهده صرف اولور برستهده »
سؤال ناجيانه سنى، ياخود :
« توالى واو وتوالى واوات »
ياخود :
« شومصراعى سويلر طبيعت بودمده :
نه بيتيز واما نه بيتيز وهدده »
شكايت معلمانه سنى ايراد ايدىيورم.

ناصل اكلاديم، اقدم؟ بوسنعت
تكرير « بركر دابدر. بوندن قورتولمق بك
كوجدر. حتى بوكر دابه بزم احمد راسم
بك دده طوتولمق، كوزلوكلرينك آراسندن
اويله مغنيدار مغنيدار باقهرق، قيص قيص
كولهرك، عصبى پارماقلى آراسندهكى
قلمى قيصه، بياض كاغلدر اوستنده
يوريدرك « اوخ! حيات مطبوعات... »
ديه باشلامش، « اوخ! حيات مطبو-
عات... » ديه قالمشدر...
و... اوف... بوو...!

بن ده ايسه ماما، ديل آليشمش...!
بوسفرده معذور كورك!
« و... نك يرينه » هم « ديه جكدم :
هم بوسنعت « تكرير » ي آكلاميانلر
فرانسزجه بيلميلر ايسه هيچ برشى
بيلمزلر. از جمله تركلرك عروضى، علم
قوافيسى اوكرنك ايچون مطلق فرانسزجه
بيلمك لازمدر. احتمال كه « تعليم ادبيات »
فرانسزجه بر « تعليم ادبيات » دن
مترجمدر.

احتمال بو...! احتمال نهائى اولور؟
احتمالدر كه بوكون موجوديتلرينى هايقيره
هايقيره بيلدirmek ايسه ين برقم متشاعر
مقلدى يازيچيلرك بوكون « شعر منشور!!! »
ديه چولوق چوجنك كوزلرينى بويايه جق
برقم اثرلر، بوندن بر جوق زمان اول
احمد راسم بكلك لسانزجه ترجمه ايتديكى
« ادبيات غريبه دن برنبده » عنوانلى
اژردن همان عينا كى مقتبس اولسون...!
احتمال وسعت ويردكجه، شعر دن، قافيه دن،
وزندن بى نصيب، بى خبر، حتى بونلرك
كلياً جاهلى بولونان حسين جاهد بكلك،
كنديه تنزلاً بخش اولونان بر مقاله نك
آلته - نه دن بحث اولونديغنى آكلامادىغى
عادتا شاشالادىغى جهته - تيزه يه تيزه يه
كندى اسمنى يازماسى بيله محتمل كورو-
نور...! صوكره اورته يه فرانسزجه بيلمز
بر آدم حيقهرق بونك ده « بنم ميني ميني
بكلم...! سز فرانسزجه بيلديكرده
نه يادىكر؟ غربدن شرقه نقل ايتديككز
اژرلردن مستفيد اولانلرى كوستير-
ميسكز...? « ده قادان » كله سنى آكلامق
ايچون « فرانسز حرركات اخيره ادبيه!!! »
سنى بزوزاده نيچون تعقيب ايدم...?

بز، فرانسز لساتى بحق بيلد-
يكنه اينانديغمز احمد مدحت افندى
حضر تلرينك « ده قادان » كله سنى صاحبه
صاپان يازى يازانلره تخصيص ايتديكنه

قانعز...! بوالويرر، بويتشير...! « ديمى
هله بوتون بوتون محتملدر...!
نيچون...? نه حق ايله...? نه اثبات
ايله...? »

§

باقكز نيچون :

« بو كچوك آياقلى، مفتون دوداقلرمك
جرات قىلى آلتنده چيرپنان بوايى شعر
ريق و برحيات، دائماً كنديلرينى كورن كوز-
لرمك اوكنده اوچوشان بوايى محترز سرغ
امل... بونلر بنم بوتون حياتدر. »

— ترجمه —

بو كچوك آياقلى، دوشمش (ياخود
ياپيشمش) دوداقلرمك آغير جراتى آلتنده
چيرپنان (يعنى همان همان اوچه جق كى
اولان) رقتلى، حياتله دولو بوايى شعر
دائماً كنديلرينى كورن كوزلرمك اوكنده
اوچوشان (كوزلرك صاغنده، صولنده
آرقه سنده دكل) بوايى قورقوجى امل
قوشى!!! بونلر بنم بوتون حياتدر.

ايشته بونك ايچون!

«... بوانجه طوبولرندن ياشلايه رق
بنه صدفلرينه وارنجه يه قدر بوتون خزان
ملاحتنه دوداق اوزاتان اللرمك مغشيانه،
منتدارانه بوشلرى آلتنده... »
عباره سندهكى « اللرمك مغشيانه،
منتدارانه بوشلرى... » كله لرندن نه معنا
استخراج ايدرسىكر، نه آكلارسىكر؟
توديع بوسه، دوداقلره مى عائددر،
اللره مى؟

« اونلرى اوپر، اوپر، يعقلش بوتون
امالى، سعادتى احيا ايتك، عشق دن باشقه
هر شئ اونو تمق ايچون مست ايدىچى بر منبع
احتراصدن ايچدم. »

جاهد بك « نه ايچرسك؟ ديه برسؤال
وارد اولسه، عجباً نه جواب ويرر؟ « سز
بكا قارشمايك، بن ايشته اويله ايچرم؟ »
مى دير؟

ترجيه بكرمك دن باشقه، هانكى
لسانه منسوب اولديغنده متردد بولنديغمز
بوسوزلر بزماعتراضه حق ويردكجه صدددن
بوتون بوتون حيقيله رق « فرانسزجه بيلمه مز-
لك - تمجيد بلاوى كى - متصل اوكه سورو-
ليور، بوده اونلرجه يكانه اثبات عاجز و مغلوبيت
اولور...!

هله تدقيقاتمز برازدها دوام ايدم.
«... هوانك نظرندن قورقيوركي
اللرمك آغوش كتمونه... »

هوانك نظرى...! اللرك آغوش
كتمى...! اما، اى دوشونولسون، دقت
اولونسون! بو عجبيله ريانان ياكلش ترجمه
بيله اولونه ماز...!

« نهايت بومست ايدىچى چيچكر، بوتون
نوازشلرى هب كنديلرينه حصر ايتك خود
بينكندن انصاف ايلر، اتكر آلتنه صافلانير،
ينه اويمك ايچون تعقيب اولونجه كولهرك
كوزلور، معنالى بر كوز قيريشيله: بنى بولا-
ميورسه ك، دبر، بنى بولا ميورسه ك باشقه ين
بوقى؟ »

يا...! مسئله بوراده. نهايت بوسر-
خوش ايدىچى چيچكر (يعنى او كچوك
آياقلى) كوزده قيريارلر. عجباً آياقلىرك
كوز قيريمه سى پارماق اويناتمه سى ديمكىدز؟
«... كچوك ژوليا تكميل اميداستقبالى
سياه برخسته لك ماتلر ايچنده براقدىنى... »
كتب طيه دن برى ايلمه كچدى،
فهرسته باقدم، « حمى اصفر » ي بولدم،
« يرقان » ده وار. « حمى تيفوئيدى » ده
معلوم. يالكر بوفهرسته ايكى حمى بولا-
مادم، برى « حمى تذوق » - بوتذوق
حماسى جاهد بكلك « فيضى » عنوانلى
حكايه سنده (!!!) مندر جدر - برده
« سياه خسته لق...! » [۲]

صاقين بو « سياه خسته لق » « قره
حما » اولماسون...! او حالده، قيرم رنك كندهكى
بيسكوىي قيرمىزى عقيدة شكريله
صارى برهاونده ايجه دوكل، برارزه
ايچنه قره بير اكلى، او، برتوز حالى
آير، بوتوزك ايچنه، براز آياستفانوس
زاترى، برارزه تاتاولا مايدانوزى علاوه
اولونددن صكره مورومسى برمنكشه
شرويله اونلرى قاريشديره قاريشديره
برمايع حاله كتيرمه لى. بومايى قهوه
رنك كنده بركاسيه قور قوماز، همان...
يعنى وقت ضايع ايتمكسزىن، كاسه نك
اوستنى يشيل برطبق ايله اورتمه لى...!
بو كاسه يى ده برشمس كونك « آياز »
كيجه سنده صباح، شايد بوقابل اولامازسه
« ثروت فنون » مطبعه سى او كنه قومالى، ايرتسى
كون بو كاسه نك اطرافك « چيك ضيالر » له
محيط اولدينى كورولور. لرزان ونش
بران، بونى قالديرر. قباغى ياواش ياواش
آچار. ايچندهكى مايع رنكارنك اولمشدر...!
بوندن حيات مطبوعات صاحبه يازار
ايرتسى كونلرى، بر رطائلى قاشينى ايچيرملى
براز آغزى يانه جق، چونكه ايچنده
بيسر وار...! باس يوق...! بواويله بر
علاجدر، كه يالكر « سياه خسته لق » ه
دكل، علت ده قادانيه يه بيله بره بردر...!

[۲] اخيراً اجرايتديكم تدقيقات نتيجه سنده
بوخته لك هر شئى ظلمت ابهام ايچده كورمك
معناسته اولان: Mavromanie ترجمه سى
اولدينى تحقق ايتمشدر.

« اطرافه قورو و ناخوش لخنر داغتيان
موزيقي ناك ... »
« ناخوش » قنادكل اما « قورو » نه؟ ..

محمد جلال

— صوم —

ادرا اكيه مشرف بولنديغيمز شهر
صيامك علويت قدسينتي تعريف توصيف
غير ممكندر .
شرف نبوت سينه لري اقطار جهانده
مصدق بولنان برني ذي شرفك دلالت
قدسيه ليله بزه قدر واصل اولان اوامر
الهييه اطاعت ايتك هر عقل سليم صاحبك
وظيفه سي وهم وظيفه مقدسه سنك اك
برنجيسي اولمق الزم ايكن مع التأسف بعض
ادرا كسترلر دها دوغريسي كندولرينه
فيلسوف سوسي ويرن برچوق حقا، برچوق
جهلا فرائض الهييه نك حصائص صحيه
ولذا ند معنويه سندن مستفيد اولمغه چالیشان
بو حدينه بيكانه لكه نظر انداز اوليورلر .
ايشته بولنردن بعضلرينك امر صيامه اهتمام
ايله مه دكبري كوريلور ، شو حالك نه قدر
مستكره بر حال اولديغني شوراده تعريف
ايتكي زائد كورمدم : اغياره قارشو
بوندن چيركين بر حال تصور اولنه من .
سوزي اوزاتمغه نه لزوم وار! فن جليل
طبابت ترقى و تعالى ايتدجه دين مين اسلا-
مده علويت و قدسينتي اثبات ايديور .
دين جليل اسلامك غايت قوي
بر اساس اوزرينه مؤسس اولمسندن و بواساس
قوينك بالكر منافع معنويه به منحصر اوليوب
منافع ماديه بيده شامل اولمسندن دولاي نه
درجه مسعود ، بختيار ، حتى اغيار من طر-
فلرندن بيله تحسین و تقدير ايدلمكده در .
صومك طباً اولان قائده عظيمه سي
حقنده اطبا طرفندن برچوق مطالعاتده
بولنديغني معلومدر . بر سنه مئادي صورتده
افعال مخصوصه سيله برچوق خدمت ايفا
ايدن اعضاي بدنیه دن معده ، امعاء
ايله بولنرك وظيفه لرينك حسن صورته
اجراسنه ناظر و معاون اولان قره جكر
وسائر اعضاي داخله و مذكور اعضاي
مختلفه نك آمري بولنان جهات عصبي
شهر صيامده سكونت تامهده بولنيور .
بواجواله بوندن بيوك برواسطه تصور
ايديله من دنيلور .
بويله تعدادي غير قابل برچوق فوايد
عظيمه بي موجب اولديغندن افكار خيال پرستانه

لرينه الدانه رق بواسطه دن محروم اولنله
جدا آجينير .
خصوصيله جناب حق قرآن عظيم -
الشاننده سورة جليله بقرهده « كتب
عليكم ... » ايت جليله سيله اوروجي
مسلمانلر اوزرينه فرض ايتمش در ،
بر عذر شرعي اولديغني حالده نصل اولوبده
ايفاي وجيبهده تكامل ايدنيورلر؟ عذر
شرعيسي اولنلر يعني اوج كونك و يادها
زياده بعد مسافيه كيتمك مريض اولوبده
بر طبيب حاذق طرفندن مساعده اولمق
وبوكا مائل حالات وقوعنده اوروجيك
جائز اولور .
ذكر اولنديغني اوزره جناب واهب -
العطايا حضرتلري اوروجي امر ايدنيور .
بو حالده اوروجي استخفاف و تحقيرك
(العياذ بالله) نتيجه سي پك دهشتلي چيقار .
عجا بورالري تصور اولنيورمي ؟
نظر دقته النيورمي ؟ تصور ايدلمده ،
بويله فنا برحالي ارتكاب ايتيمه لم بويله واهي
فكر لرله ضالتهده قالممغه غيرت و امر الهي بي
حسن ايفايه حصر وجود ايتملي بركه
بوماه مغفرتك فوائده عظيمه سندن مستفيد
اولهلم .

مفتي زاده :

علي احسان

— ارتقا —

قلمكزي دائماً جديات واديلرنده
يورونديككز ايچون شاين تبريكسكز .
آلحق بعض حقيقتشنان بومقاله دهكي
افادات و بيانانكرك اله الديكز موضوعك
اهميتيه پكده متناسب اولديغني ، بويله
برسرنامه التنده دها اطرافلي بيان افكار
و ملاحظات قابل اوله بيله جكني سويلديلر
مع مافيه هرشي تدريجاً تكمل ايتك برقاعده
طبيعيه اولديغندن ياواش ياواش واصل
سبر منزل كال اوله جكزه شبهه يوقدر .

بركذارش شغف فزون

نرماويديم . طورنيور . قارشو -
مده بر آراه . اوده طورنيور . ايچنده
برملك ! آه صانكه علوتلر ، حسنلر
آرقه سنده اوچوشان ارواحي نوازشلريله
در آغوشلريله اراحيه مأمور برملك !
ستره عفيفانه سندن بيدار اولان قسمي
يالكر چهره نواره سي ... ايكي نورجوال
ايكي درسياه ساوي وجهني سودالره
بورنيور . اودلر با امللر بكا طوغري

بيرائش قاترلري آراسنده او قومق ايتديكي
ايك خاطرات تاهلني اكيور .
تخطر ماضي ... او هيچلشمش اوزا -
قلرك ، خراب ديارلرك متروك كوشه لرندن
كلن بوصصر برهيجان حسياتك اك
مردنه نقطه لرينه بعث حيات ايتديكي زمان
يارملر بروجود اذيتيه ، غنيم و جبري
برعزم ايله كوزلرمزي يومديغيمز آن ،
بزي احاطه ايدنيورن محشر خاطرات
اورطه سنده كچن زمانلرمزي خطوه
بخطوه تعقيب ، دقيقه بدقيقه تماشا ايدمرك
بوهرج و مرج خيالات ايچنده ياشارز ...
اوخ بودقيقه لر !
بودقيقه لر حيات گذشته من تصفيه
حساباتك صحايف استقباله ، كيريله جك
برنقل يكونيدر .

صلحا بوكيجه مندره اوزانمش ،
تلغرافك كتيرديكي مژده وصاله كوكلني
آچمش ، آق دكرك لاجورد طالع لري
اوستندن صيچرايه رق ، چيرينه رق ،
سندله ريك ، قوشه رق هر دقيقه زوجني
ياقلاشديران واپورك ايچنده يالكر كند -
يسني دوشونن مؤمنی ، قوجه سني
كورنيوردي .

شيمدي قان والده سي اوطوردني
كوشه دن بوكولمش بلني طوغرولته رق ،
سنه لرك اتخاف ايتديكي تجارب دورادور
حياتن متولد بريوست جديته طورغون
انظارني كوزلكنك اوست كنارندن
آغير آغيره كديره رك :

— صاقين قيزم ، ديدى ، صاقين
مؤمن كلديكي زمان بويونه آتيله يم صار -
يله يمه قالمشمه ...

— نيچون ؟

— اوروجك فاسد اولور .

— اوو .. پكي !

صلحا بويوتني بوكه رك برتسليميت
متدينه ايله مائي ايري كوزلريني برا كدي .
مستغرق خيال وصال قالدی . اوشيمدي
بويله بر رمضان كيجه سني دوشونيور : اونى
كورديكي ، اونى بكنديكي ، اونى سوديكي
كيجه بي ...

دزت سنه اول بدرينك سليمانيه دهكي
قوناغنده افطاره كلن مدعوين آراسنده
براقشام ، اوسنه مكيتبدن چيقان مؤمن
بكده بدريله برلكده بولونيوردي . افطاردن
صوكره قوناغلك كنش ديوانخانه سنده
اوشاقلر تراويچ ايچون سجاده لري يايورلر ؛
هر اقشام اولديغني كي حرمله سلامق قابوسي

انعطاف ايتدي . او كوزل نظرلر كوزلرمله
قارشولشدي . بوصره ده غنجه كي بللرني
كشاده بر انبساطه اوغرا دي : ابتسامني
اهدا ايدنيوردي . صكره صاغ قولني
قالديردى . اوت اوناك الني فقط دلار
شوبانه برطور ايله صاغ يناعي اوستنه
قويدي . بيلم كه اوبياض ، پنبه سي
عذارى قلمله نصل نقش ايديم ؟ .. هانكي
رنكي آله يم ؟ سحر كاھك آچيق نورلري
شفقك قرمزي بلوطلريله خفيفه تلوين
ايدلسه اورنك اولطافت حاصل اولورمي ؟
اولمز ! آه اولمز . اوندنه بشقه برملاحت
وار . ايشته بويله بر رخ سودا آلود
اوزرينه نهاده اك برمقلرندن كويچكي
دكل ياننده كي ... ياننده كي اويوزكل يوزك
برمني مستقيانه فقط شوخانه رادا ايله
ياصلا نمش ، زياده تماس ايتمش ، كومولمش
اوجهانها ساحه كك آكا نشيمنزار ! ..
شولوخه بديعه ، شوصفيحه ربيعه
قارشوسنده احتساساتم ، احتساسات
رقيقه كم كيملور نلر اوقيوردي ؟ نه انجه
نكته لر بوليور ؛ نه درين عقده لر كشف
ايدنيوردي ! ..

محملز حر كته باشلادی . آريلنيورز
ايكي خطوه يور يوريمز او هلال دكل كالمده كي
قر خسوفه اوغرا دي . بركت ورسون
چوق سورمدي . اومنحوس حائل زائل
اولدي . اوباقيوردي . شمدى بشقه بر حال
آلمش باقيوردي . كوزلر معصومانه تمايل
ايتمش ؛ يناقلر ، دوداقلر عصمتني تايد
ايدمك حاله كيرمش ؛ هيچ برطرفنده
هيچ برحركت يوق ! كولنيورده ....
يالكر او ايكي پارمني قلدادتى . بو آنده
برده كوزلريني قيرپدي . غائب اولدي .
بوزهره بي همتا غروب ايتدي . فقط
بودمده ذهنمه رسم ايتديكي خيال پك
ملكانه ، پك معصومانه ، پك سودا فروزانه
ايدى ...

اكينلي :

ع . خاكي

كويچك كجايه لر

رمضان ايچنده بايرام

سدرك ياصديغني اوستنده طوران پنبه
كاغدى ايكي كوندن بري بلكه يكرمنجي
دقعه اوله رق سوزدي . شيمدي صلحا
قوجه سنك يوروتدن چكديكي بوتلغرافنامه نك